

Gespreksnotitie Politie rondetafelgesprek over Soevereinen

Tweede Kamer, vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Woensdag 21 mei 2025 10.30 -12.45 uur

Spreeker: Youssef Ait Daoud (Hoofd Operaties, Eenheid Landelijke Opsporing en Interventies, politie)

Geachte leden van de Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid,

Hierbij sturen wij u de gespreksnotitie van de politie ten behoeve van het rondetafelgesprek over soevereinen op 21 mei 2025.

Inleiding

De politie wordt regelmatig geconfronteerd met mensen die zichzelf soeverein hebben verklaard. Zij stellen dat de Nederlandse overheid geen gerechtvaardigde macht over hen heeft en dat de geldende wet- en regelgeving niet op hen van toepassing is. Veel mensen die dit geloven, willen onafhankelijk van de overheid leven en proberen zich aan 'het systeem' te onttrekken. Hun handelen is vaak gebaseerd op complottheorieën.

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de verschillende gradaties binnen de soevereine beweging. Zo gaat van mensen die autonoom willen zijn, maar daarbij verandering voorstaan binnen het huidige systeem, in principe weinig dreiging uit. Het wordt problematisch wanneer mensen de Nederlandse staat niet meer erkennen, de Nederlandse wet- en regelgeving als ongeldig beschouwen en daarnaar handelen. Zoals in de fenomeenanalyse 'Met de rug naar de samenleving'¹ van de AIVD, NCTV en politie beschreven staat, belooft het gedachtegoed een uitweg voor mensen die zich door de overheid onvoldoende gehoord voelen en/of teleurgesteld zijn in overheidsoptreden. Voorbeelden zijn o.a. de coronamaatregelen en de toeslagenaffaire. Ook persoonlijke problemen en/of een ervaren gebrek aan controle over het eigen leven kunnen leiden tot een verminderd vertrouwen in de overheid.

Aanpak politie

Wanneer mensen geen boetes, belastingen en andere rekeningen meer betalen, kunnen daar grote consequenties aan zitten, zoals oplopende schulden of uithuiszettingen. In sommige gevallen wordt de politie ingeschakeld om de-escalerend op te treden of om de veiligheid te waarborgen – bijvoorbeeld bij weerstand of dreigend gedrag. De persoonlijke problemen van soevereinen gaan vaak gepaard met veel stress en angst en beïnvloeden niet enkel soevereinen zelf, maar ook hun kinderen en andere familieleden. In dit soort gevallen speelt de wijkagent een belangrijke rol en legt de verbinding.

Om persoonlijke doelen te bereiken, kunnen mensen in de soevereine beweging gebruikmaken van intimidatie, haatzaaien of in een uiterst geval zelfs geweld. Een klein deel van de mensen die het soevereine gedachtegoed aanhangen is bereid tot het plegen van geweld. Er is de afgelopen tijd sprake geweest van intimidatie, bedreiging en een aantal kleine gewelddadige confrontaties met politie en deurwaarders. Ook bijvoorbeeld (lokale) politici en ambtenaren, rechters, journalisten en wetenschappers kunnen belemmerd worden door (dreiging vanuit) soevereinen. Om dit tegen te gaan is een gezamenlijke benadering vanuit het sociaal-, zorg- en het veiligheidsdomein nodig.

De primaire taak van de politie ligt in het normeren indien de grenzen van de wet worden overschreden. Daarnaast is het van belang dat we tegelijkertijd in verbinding blijven met soevereinen

¹ [Fenomeenanalyse soevereinenbeweging in Nederland 'Met de rug naar de samenleving'](#)

en oog hebben voor persoonlijke problemen. Als er aanwijzingen zijn dat iemand mogelijk een risico vormt vanwege radicalisering, dat kan leiden tot extremisme of terrorisme, kunnen gemeenten een persoonsgerichte aanpak inzetten. Daarbij werken professionals uit verschillende sectoren, zoals veiligheid, zorg en het sociaal domein samen om de situatie zorgvuldig te beoordelen en waar nodig passende stappen te nemen. Wanneer iemand zich schuldig maakt aan strafbare handelingen, bijvoorbeeld door haat te zaaien, te discrimineren, te intimideren, op te ruïen, privégegevens te verspreiden of vernielingen aan te richten kan de politie onder het gezag van het Openbaar Ministerie optreden.

Conclusie

Als politie willen we in verbinding staan met de samenleving. We nemen soevereinen, net als alle andere burgers, serieus en veroordelen hen niet. We hebben aandacht voor eventuele achterliggende grieven. Tegelijkertijd blijft op Nederlands grondgebied de Nederlandse wet- en regelgeving van toepassing. Soevereinen moeten zich dus, net als alle andere burgers, aan de wet houden. Doen zij dit niet, dan zullen wij handhavend optreden.

Alles bij elkaar genomen zien we dat in de soevereinenbeweging wantrouwen jegens de overheid, persoonlijke problematiek en soms extremistische overtuigingen samenkomen. Voor de politie ligt de opgave in het tijdig signaleren van risico's, het beschermen van betrokkenen tegen escalatie en het waarborgen van de veiligheid van politiemedewerkers, vertegenwoordigers van de democratische rechtsstaat en de samenleving. Dit vraagt om een gezamenlijke inzet van partners uit het veiligheids-, zorg- en sociaal domein. Een integrale benadering blijft essentieel om effectief en proportioneel te kunnen reageren op deze uiteenlopende gedragingen en risico's.